

Донбас без вугілля

Алла ПАВЛЕНКО
(Луганська область)

Це звучить не логічно й навіть знущально. Адже тільки одне вугільне підприємство в Луганській області видавало на-гора один мільйон тонн антрациту на рік. Нині Донбас сам задихається без чорного золота й змушує лихоманити всю країну. Втім, вугілля на Донбасі є, тільки взяти його непросто.

Луганщина у п'ятні

До настання холодів вимикання електропостачання на півночі області не було, але зі зниженням температури таке трапляється дедалі частіше. Заспокоюють незадоволене населення приблизно так: тривалий початок опалювального сезону змусив активно користуватися електронагрівальними приладами, і такого навантаження устаткування не витримує. Спрацьовує автоматика – і населені пункти поринають у п'ятні. Однак не все так просто.

Складність ситуації полягає в тому, що Луганська область сьогодні не належить до єдиної енергосистеми України й працює в автономному режимі. Під час боїв у районі Брянки було зруйновано потужну підстанцію, що й призвело до від'єднання регіону від загальної системи енергопостачання. Нині область «висить» на Луганській ТЕС, розташованій у Щасті. І якщо вона, не дай Боже, зупиниться, то весь край залишиться без електрики. А така загроза є. З одного боку, станція перебуває під

постійним обстрілом бойовиків, з другого – для її безперебійної роботи немає вугілля. Власне, вугілля є. За інформацією голови Луганської облдержадміністрації Геннадія Москаля, на підприємствах «ДТЕК» «Свердловантрацит» і «Ровенькиантрацит» налічується 1 млн. 400 тис. тонн вугілля, до того ж якісного антрациту, однак доправити його до Луганської ТЕС немає можливості. Під час бойових зіткнень на підході до станції було зруйновано стратегічний залізничний міст, тому ешелони з вугіллям зупинено. Керівництво «ДТЕК», до якої належить ТЕС, завозить вугілля різними об'їзними шляхами й способами, зокрема зі своєї шахти, розташованої в Гуково Ростовської області. Але цього вочевидь замало. Нині на станції працюють лише два блоки, виробляючи 350 мегаватів, а області для безперебійної роботи потрібно щонайменше 500.

На території Луганщини є ще одна генерація – Северодонецька ТЕЦ. Вона не така потужна, як у Щасті, однак її стратегічне значення беззаперечне. Якщо ТЕЦ зупиниться, то северодонецькі енергетики зможуть обслуговувати три великі промислові міста – Лисичанськ, Рубіжне, Северодонецьк та інші прилеглі населені пункти, не даючи їм замерзнути взимку. Крім того, Северодонецька ТЕЦ допоможе запустити Луганську електростанцію. Якщо зупиняться обидва підприємства, електрики для їх запуску не буде. І тоді станеться колапс. Поки ж повернення

до єдиної енергетичної системи України – перспектива не близька, оскільки всі стратегічні об'єкти, що мають бути відновлені, перебувають на контрольованих бойовиками територіях. Віднайшли можливість приєднати до енергосистеми тільки Лисичанськ. Це відразу знизило навантаження на ТЕС і «вивільнило» 40 мегаватів електроенергії. Крім того, голові Луганської облдержадміністрації Геннадію Москалеві вдалося достукатися в урядові кабінети, і Київ виділив Северодонецькій теплоцентралі додаткові ліміти на газ. Тут запустили ще один котел. Ситуація з подачею електроенергії на півночі області вирівнялася.

До речі, у галузевому міністерстві розглядають проект Северодонецької ТЕЦ стосовно будівництва котлів, що працюють на вугіллі. Пропонують два варіанти. Якщо використовуватимуть паливо, котре видобувають на шахтах сусіднього Лисичанська, то йому необхідне додаткове сіркоочищення, якщо – вугілля, якому очищення не потрібне, вийде дешевше. Усього на будівництво одного котла необхідно до двох мільярдів гривень. Гроші значні, тому будівництво котлів на вугіллі можна вважати досить віддаленою перспективою. Тим паче що Луганщина на українському енергоринку – найнедисциплінованіший «гравець»: оплата за отриманий ресурс загалом як на територіях, контрольованих українською владою, так і самопроголошеною «республікою», на сьогодні становить усього 8%.

Літо...

Керівництво «ЛНР» розглядає варіант «націоналізації» шахти «ДТЕК» – Ровенькиантрацит» з нового року. Захопивши шахти, бойовики мають намір зобов'язати шахтарів працювати одну зміну на тиждень безкоштовно, «даруючи її батьківщині».

Зруйновано, затоплено, ледь дихає

Український уряд намагається створити умови для гарантованих поставок чорного золота на теплоелектростанції, однак задовольнити попит енергетиків на вугілля поки що немає можливості. На територіях Донецької й Луганської областей, не контрольованих Києвом, розташовано 83 шахти, це 55% від їх загальної кількості в країні. Причому на видобуток працюють не всі.

Під контролем України залишилися тільки «Лисичанськвугілля» і «Первомайськвугілля». А такі, як «Ровенькиантрацит», «Свердловантрацит», «Краснодонвугілля», контролюють бойовики. Після простоя влітку через активні бої шахти

відновили роботу, на початок осені вийшли на видобуток, що сягав половини норми, а нині видають на-гора довоєнні обсяги вугілля. Проте дається взнаки порушена логістика: зруйнована залізниця і відсутність поставок на ТЕС «Щастя».

Державні підприємства «Антрацит», «Донбасантрацит», «Луганськвугілля» зупинили видобуток, бо інакше вугілля дісталось б бойовикам, які постачають його в Росію. Державні «Луганськвугілля» і «Антрацит» протягом мирного півріччя видобували вугілля, перевиконуючи план. А нині через війну шахти зупинилися. Понад те, «Луганську», «Первомайську» та одну «Антрацит» зато-

пили. Безвихідь, безгрошів'я женуть гірників на приватні копальні, або й під оруду бойовиків. І там, і там працюють чи воюють на окупанта.

На уже згадуваних «Лисичанськвугіллі» та «Первомайськвугіллі», розташованих на підконтрольній державі території, працівникам також сутужно. Підприємства зазнали руйнувань та й «Первомайськвугілля» є мішенню бойовиків. Вони завдали значних збитків і збагачувальній фабриці «Михайлівська», яка технологічно пов'язана з «Первомайською». А коли на ній через обстріл зруйнували електропідстанцію, втрапилася можливість відкачувати підземні води. Тож і працювати шах-

та не може доти, доки не налагодять підстанцію, яка розташована на підконтрольній бойовикам території. Тому із семи шахт видобуток веде лише «Гірська»—900 тонн на добу.

Оптимістичніша, здавалося б, картина в Лисичанську: працюють наявні чотири шахти, однак видобу-

Дефіцит у 4 млн. тонн

Міністерство енергетики й вугільної промисловості України шукає вихід зі складної ситуації і думає про перспективу. Зокрема, нині визначено шість шахт, які до червня 2015 року планують вести на беззбитковий рівень видобутку вугілля. У межах реформування вугільної галузі Міненерго вирішило створити підприємство «Державна вугільна компанія», до якого увійдуть ці шахти. Основною метою створення ДП є «зниження бюджетних витрат, дотацій, переведення перспективних шахт для подальшої їх приватизації до цієї компанії, зниження чисельності апарату... і зниження витрат на закупівлю товарно-матеріальних цінностей». При цьому в рамках реформи планується скоротити частину управлінського персоналу. Зокрема, це стосується керівників, які вже заробили пенсію й мають соціальні гарантії. До шести «щасливчиків» потрапила й шахта ім. Мельникова ПАТ «Лисичанськвугілля». До речі, під час бойових дій на території цього підприємства вибухнуло 38 снарядів.

ток мають дві. Однак ані цим вугіллям, ані з родовищ «Первомайськвугілля» не «годують» Щастинську ТЕС. Вона працює лише на антрациті. А видане там на-гора газове вугілля споживають інші ТЕС, ним також опалюють комунальні котельні та котли в приватному секторі.

На щастя, вони не зруйнували життєво важливих об'єктів, хоча втрати були значні. Нині шахта ім. Мельникова успішно працює на контрольованій Україною території.

За допомогою «Державної вугільної компанії» Київ має намір узаконити закупівлю вугілля на території самопроголошених республік. «Я особисто веду переговори про закупівлю й постачання вугілля з директорами шахт, які розташовані у зоні АТО. А вони у свою чергу ведуть переговори з лідерами так званих народних республік», — повідомив на початку листопада перший заступник міністра енергетики Юрій Зюков. Однак цю заяву сприйняли неоднозначно, й вона мала широкий резонанс, тому міністерство поспішило привселюдно відхреститися від «співробітництва з бойовиками». Що відбувається насправді, громадськість не знає. Але, за інформацією Держприкордонслужби України, через КП «Курахове» активно йдуть машини з вугіллям. Кажуть, що ці поставки приватні. Однак з огляду на активне відновлення зруйнованої залізничної інфраструктури, якою можна постачати вугілля з Донбасу на українські ТЕС, спостерігачі не виключають, що невдовзі відвантаження вугілля матиме промислові масштаби. Втім, іншого шляху уряд не має. Перекрити дефіцит 4 млн. тонн вугілля тільки за рахунок експорту дуже складно, навіть за повного державного гаманця. А наша країна сьогодні в іншій ситуації.

Чорне золото під снігом тримати не можна

Наявне на складах Луганщини чорне золото може загорітися зсередини і спричинити справжню катастрофу. Сніг, вологість і висока температура в надрах завалів взимку на складах, де нині зберігають сотні тонн вугілля, є каталізаторами загоряння. Щоб не вигоріло, його треба вивезти терміново. Це сьогодні. А що буде у перспективі? Про це в Луганській облдержадміністрації теж замислилися. Кожна з 11 шахт має свої особливості. Десь є готові до роботи забори, але бракує устаткування, а десь є перспективні потужні пласти не надто глибокого залягання, однак немає коштів на їхнє розроблення. Але таки в жовтні уряд спрямував 4,6 млн. гривень на таку-сяку підтримку.

Проекти щодо Сокологорівського родовища на шахті «Первомайська» та розвитку «Гірської» здатні вразити своєю ефективністю і продуктивністю. Адже родовища палива тут значні. Отже, шляхом відбору проривних проектів Луганській облдержадміністрації вдалося переконати галузеве міністерство забезпечити їх необхідним оснащенням, машинами, комплексами. На місцях такі метаморфози сприймають з певним скепсисом, особливо на тлі закупівлі вугілля в ПАР. Однак, як мовиться, є надія. Вона потребує підкріплення конкретними коштами на капбудівництво. І уряд інвестуватиме ці пректи, які за два роки мають вивести ці шахти на самоокупність.

Про...

«Центренерго» чекає відправлення 200 вагонів з вугіллям, котрі заблоковано на кордоні з Росією, повідомило 2 грудня УНІАН, посилаючись на тодішнього міністра енергетики і вугільної промисловості Юрія Продана. За його словами, на українські ТЕС надходить вугілля, яке вже було в дорозі з боку РФ. А 1 грудня повідомлялося, що Україна після тижневої перерви частково відновила імпортування енергетичного вугілля з РФ.

За інформацією Інтерфаксу 2 грудня, український енергохолдинг «ДТЕК» планує викупити близько 250 тис. тонн південноафриканського вугілля, котрі від самого початку були законтраковані «Укрінтеренерго» для постачання на ТЕС держкомпанії «Центренерго».

Ці 4–6-й кораблі, які «Центренерго» через перевірки (з боку генпрокуратури. — *ІФ*) не хоче (одержувати. — *ІФ*). «ДТЕК» розглядає можливість проведення переговорів щодо подальшої закупівлі вугілля у ПАР.

Корабель *MBA Rosaria* з четвертою партією південноафриканського вугілля обсягом 84,5 тис. тонн перебуває на рейді Іллічівського порту, але до порту поки не заходить. Прибуття ще двох кораблів з вугіллям чекають у грудні, це балкери *Rosco Poplar* (77,8 тис. тонн вугілля) і *Bottiglieri Sophie Green* (84 тис. тонн вугілля).

Раніше генпрокуратура України допитала керівників Міненерговугілля, «Укрінтеренерго» та «Центренерго» у межах розслідування закупівлі південноафриканського вугілля і фінансування вугільних підприємств на територіях, які нині Київ не контролює. Через розслідування продавець вугілля з ПАР відмовився від його подальшого постачання: він побоюється, що не отримає плати за товар чи відвантаження заблокують.

До кінця 2014 року на ТЕС «Центренерго» планувалося поставити 250 тис. тонн південноафриканського вугілля за ціною 86 дол. США за тону (110–112 дол. США з урахуванням витрат на завантаження-розвантаження корабля, транспортування та інші витрати).